

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy zgodnie z wymogami Obwieszczenia opracował wartości klimatycznego bilansu wodnego dla wszystkich gmin Polski (2477 gmin) oraz w oparciu o kategorie gleb określił w tych gminach aktualny stan zagrożenia suszą rolniczą (załącznik 1).

Ponadto przesyłamy:

- mapę wartości klimatycznego bilansu wodnego (załącznik 2),
- zestawienie statystyczne zagrożenia suszą dla upraw (załącznik 3),
- mapę obszarów aktualnie zagrożonych suszą dla poszczególnych upraw dla obszaru Polski (załącznik 4)

za okres od 21 marca do 20 maja 2024 roku.

W pierwszym okresie raportowania tj. **od 21 marca do 20 maja 2024 roku** średnia wartość Klimatycznego Bilansu Wodnego (KBW) dla kraju, na podstawie którego dokonywana jest ocena stanu zagrożenia suszą, była ujemna, wynosiła -92 mm.

Największe niedobory wody notowano na terenach Niziny Śląskiej od -150 do -169 mm oraz na obszarze Wyżyny Lubelskiej i Małopolskiej (we wschodniej części) a także we wschodniej części Niziny Wielkopolskiej od -120 do -149 mm. W północnych oraz w południowych obszarach kraju niedobory wody były najmniejsze od -50 do -59 mm. Na pozostałym obszarze Polski niedobory wody wynosiły -60 do -119 mm.

W wyniku występujących warunków wilgotnościowych w pierwszym okresie raportowania **stwierdzamy wystąpienie suszy rolniczej na terytorium Polski., powodujące straty w plonach monitorowanych upraw przynajmniej o 20% w stosunku do plonów uzyskanych w przeciętnych wieloletnich warunkach pogodowych.**

Susza rolnicza występowała na terenie województw:

1. Lubelskiego
2. Łódzkiego
3. Dolnośląskiego
4. Wielkopolskiego
5. Świętokrzyskiego
6. Opolskiego
7. Lubuskiego
8. Mazowieckiego
9. Kujawsko-pomorskiego
10. Podkarpackiego
11. Śląskiego
12. Zachodniopomorskiego
13. Warmińsko-mazurskiego
14. Podlaskiego

Susza występowała w czterech uprawach:

- 1. Zbóż jarych,**
- 2. Zbóż ozimych,**
- 3. Truskawek,**
- 4. Krzewów owocowych.**

W pierwszym okresie raportowania od 21 marca do 20 maja 2024 r. największy zasięg suszy rolniczej występował wśród upraw **zbóż jarych**. Suszę w tych uprawach notowano w 1025 gminach (41,38% gmin Polski). Suszę notowano na obszarze 8,27% gruntów ornych kraju. Szczegółowe dane dotyczące suszy w uprawach zbóż jarych w województwach przedstawia tab. 1.

Tabela 1. Zasięg suszy w uprawach zbóż jarych

Lp.	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba z gmin suszą	Udział gmin z suszą [%]	Udział powierzchni z suszą [%]
1.	lubelskie	213	199	93,43	16,60
2.	łódzkie	177	159	89,83	22,55
3.	dolnośląskie	169	144	85,21	16,34
4.	wielkopolskie	226	159	70,35	18,89
5.	świętokrzyskie	102	68	66,67	8,56
6.	opolskie	71	36	50,70	4,81
7.	lubuskie	82	38	46,34	10,99
8.	mazowieckie	314	141	44,90	7,76
9.	kujawsko-pomorskie	144	34	23,61	1,27
10.	podkarpackie	160	26	16,25	2,28
11.	śląskie	167	14	8,38	0,90
12.	zachodniopomorskie	113	3	2,65	0,08
13.	warmińsko-mazurskie	116	2	1,72	0,06
14.	podlaskie	118	2	1,69	0,02

Suszę notowano również w uprawach **zbóż ozimych**. Notowano ją w 858 gminach (34,64% gmin Polski). Suszę notowano na obszarze 5,88% gruntów ornych kraju. Szczegółowe dane dotyczące suszy w uprawach zbóż ozimych w województwach przedstawia tab. 2.

Tabela 2. Zasięg suszy w uprawach zbóż ozimych

Lp.	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba z gmin suszą	Udział gmin z suszą [%]	Udział powierzchni z suszą [%]
1.	lubelskie	213	195	91,55	12,70
2.	dolnośląskie	169	138	81,66	12,55
3.	łódzkie	177	129	72,88	15,24
4.	wielkopolskie	226	142	62,83	13,36
5.	świętokrzyskie	102	52	50,98	4,75
6.	lubuskie	82	34	41,46	8,62
7.	opolskie	71	29	40,85	3,22
8.	mazowieckie	314	105	33,44	5,66
9.	podkarpackie	160	21	13,12	1,83
10.	kujawsko-pomorskie	144	6	4,17	0,14
11.	śląskie	167	6	3,59	0,07
12.	zachodniopomorskie	113	1	0,88	0,03

Suszę rolniczą w tym okresie sześciodekadowym odnotowano również w uprawach **truskawek**. Notowano ją w 684 gminach (27,61% gmin Polski). Suszę notowano na obszarze 4,32% gruntów ornych kraju. Szczegółowe dane dotyczące suszy w uprawach truskawek w województwach przedstawia tab. 3.

Tabela 3. Zasięg suszy w uprawach truskawek

Lp.	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba z gmin suszą	Udział gmin z suszą [%]	Udział powierzchni z suszą [%]
1.	lubelskie	213	185	86,85	10,52
2.	dolnośląskie	169	121	71,60	11,70
3.	wielkopolskie	226	110	48,67	10,12
4.	łódzkie	177	85	48,02	9,49
5.	lubuskie	82	27	32,93	5,01
6.	świętokrzyskie	102	32	31,37	2,49
7.	opolskie	71	22	30,99	1,52
8.	mazowieckie	314	85	27,07	3,55
9.	podkarpackie	160	17	10,62	1,45

Suszę rolniczą odnotowano również w uprawach **krzewów owocowych**. W tych uprawach notowano ją w 51 gminach (2,06% gmin Polski). Suszę notowano na obszarze 0,17% gruntów ornych kraju. Szczegółowe dane dotyczące suszy w uprawach krzewów owocowych w województwach przedstawia tab. 4.

Tabela 4. Zasięg suszy w uprawach krzewów owocowych

Lp.	Województwo	Liczba gmin ogółem	Liczba z gmin suszą	Udział gmin z suszą [%]	Udział powierzchni z suszą [%]
1	dolnośląskie	169	30	17,75	1,88
2	wielkopolskie	226	14	6,19	0,29
3	świętokrzyskie	102	2	1,96	0,14
4	lubelskie	213	4	1,88	0,05
5	łódzkie	177	1	0,56	0,00

Temperatura powietrza tegorocznego marca na terenie całego kraju była bardzo wysoka. Najcieplej było w zachodnich, południowo-zachodnich oraz w południowych obszarach kraju od 6 do aż 9°C, im bardziej w kierunku północno-wschodnim tym było nieco zimniej. Na północno-wschodnich krańcach Polski notowano od 4 do 5°C. W całym kraju notowano temperaturę wyższą od średniej wieloletniej (1991-2020). Na terenach zachodniej, południowo-zachodniej oraz południowej Polski temperatura powietrza była wyższa od normy aż od 3,5 do 4,5°C, a na pozostałym obszarze kraju była wyższa od 2,5 do 3,5°C.

Tegoroczny kwiecień pod względem temperatury powietrza, podobnie jak marzec, też był ciepły. Najwyższą temperaturę notowano w części południowej kraju od 11 do 12°C, a najniższą w części północnej od 7 do 9°C. Przy czym w stosunku do wielolecia część Polski zachodniej, północnej oraz północno-wschodniej była cieplejsza o 1,5-2,0°C a wschodnia oraz południowo wschodnia część kraju była cieplejsza od normy od 2 do 2,5°C.

W pierwszej i drugiej dekadzie maja notowano od 12 do 14°C na północy kraju oraz w górach (1 dekada) i we wschodniej Polsce (2 dekada) oraz od 14-16°C na pozostałym obszarze Polski (1 dekada) i na zachodzie kraju (2 dekada).

Opady w marcu bieżącego roku były bardzo zróżnicowane. We wschodniej części kraju notowano opady od 30 do 40 mm a w południowo-wschodniej były jeszcze większe od 40 do 90 mm. Na tych terenach Polski opady stanowiły od 90 do 150% normy wieloletniej. Na pozostałym obszarze kraju opady były już mniejsze, wynosiły od 10 do 30 mm, stanowiące 20-90% normy.

Kwiecień pod względem opadowym na terenie kraju, podobnie jak marzec, również był bardzo zróżnicowany. Największe opady notowano w północnej i południowej części kraju wynoszące od 40 do 70 mm (tj. 100-180% normy wieloletniej). Na pozostałej części Polski opady były już mniejsze od 10 do 40 mm, stanowiące od 40 do 100% normy.

W pierwszej dekadzie maja opady atmosferyczne na terenie całego kraju były małe, na północy i południu Polski wynosiły od 5 mm do 20 mm. Na pozostałym terytorium kraju notowano opady poniżej 5 mm. W drugiej dekadzie tego miesiąca najniższe wystąpiły na wschodzie kraju (poniżej 5 mm), w pozostałej części Polski wynosiły od 5 do 15 mm. Lokalnie w górach opady wyniosły nawet 50 mm.

W okresie zimowym oraz wczesną wiosną zasoby wodne dla ozimin w całym kraju były dobre. Jednakże w kolejnych dniach warunki wilgotnościowe dla roślin uprawnych ulegały ustawicznemu pogorszeniu z uwagi na bardzo wysoką temperaturę marca, kwietnia a także maja oraz wysokie usłonecznienie. Natomiast występujące w tym czasie opady atmosferyczne były zbyt niskie aby zrekompensować wysoką ewapotranspirację gleb jak i roślin. Takie warunki pogodowe spowodowały, że w aż 14 województwach kraju odnotowano suszę rolniczą w uprawach zbóż jarych i ozimych, truskawek oraz krzewów owocowych.

Dyrektor

Prof. dr hab. Mariusz Matyka

Opracowali:

Dr hab. Andrzej Doroszewski, prof. IUNG-PIB

Dr hab. Rafał Pudelko

Dr Katarzyna Żyłowska

Dr hab. Jan Jadczyzyn

Mgr Piotr Koza

Mgr Anna Jędrejek

Mgr Małgorzata Kozak

Mgr Tomasz Jóźwicki

Mgr inż. Tytus Berbec

Adrian Matczuk